

*Ємел'янов Є.О., к.е.н., доц. Ніколаєв Ю.О.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА КОМПОНЕНТА У ФОРМУВАННІ МЕХАНІЗМІВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Міжнародний товарообмін, за умов інформаційної економіки, набув ознак завершальної, результуючої фази інтернаціонально усупільнених відтворювальних циклів і, з функціональної точки зору, виступає динамізуючим елементом моделі

міжнародного поділу праці, втілюючи наслідки функціонування усіх інших форм міжнародного економічного співробітництва.

В спрощеному вигляді міжнародну торгівлю в економічній літературі визначають як систему міжнародних товарно-грошових відносин, що складається із зовнішньої торгівлі всіх країн світу [1, с. 26–29]. Разом з тим, складність предмету та його неоднозначність примушують придивитися до даного феномену пильніше, з використанням апарату історико-еволюційного та системно-аналітичного дослідження. Передусім слід зауважити, що домінуючим в економічній літературі є розуміння того, що виникнення і розвиток зовнішньоторговельних зв'язків безумовно має об'єктивну основу, яку становлять міжнародний поділ праці і світовий ринок. Таку позицію можна вважати універсальною, адже її обстоюють фахівці, що належать до різних шкіл та наукових напрямів, причому на різних етапах розвитку економічної думки [2, с. 899–933; 3, с. 3–47].

Нові інформаційні технології, революція в засобах комунікації, багатосторонньо узгоджена лібералізація ринків товарів і послуг, що різко скорочує час і стискає простір економічної діяльності, принципово змінюють світове господарство, зумовлюють прискорення економічної глобалізації. В результаті останньої, в свою чергу, зростає ступінь відкритості, рівень взаємозалежності національних господарств. Причому ключовим провідником та інструментом глобалізації лишається міжнародна торгівля, яка не тільки поширюється на нові предметні сфери, але й опосередковує інші форми світогосподарських зв'язків та міжнародного співробітництва – рух капіталів, технічну співпрацю, диверсифіковані форми сучасної виробничої кооперації.

Необхідно проводити чітку урядову політику регулювання міжнародної торгівлі, яка допомагає поширенню інноваційних технологій в країні. Причому регулювання міжнародної торгівлі має розглядатися як функціональна ланка загальної державної підтримки сфери інноваційної діяльності в країні. Така підтримка повинна включати в себе збільшення державного фінансування, організацію страхування комерційної діяльності підприємств та активізацію підтримки НДДКР, розвиток науки та розробку нових технологій, організацію загальнонаціональних програм забезпечення підготовки та перепідготовки фахівців в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Лібералізація міжнародного економічного режиму та зовнішньої торгівлі висуває додаткові вимоги як для комерційних агентів, що діють у відкритому ринковому середовищі, так і для регулятивних інститутів, які є відповідальними за ефективність ринкового середовища та наявність сприятливих умов економічного розвитку за умов жорсткої глобальної конкуренції. Головною гарантією від негативних наслідків лібералізації торговельного режиму України є продуманий підхід до створення сприятливого клімату для комерційної діяльності для всіх виробників та інституційного регулятивного середовища, з урахуванням комплексу інтересів як національних ринкових агентів, так і зарубіжних партнерів. Такий підхід має носити програмно-цільові риси та бути сформованим у відповідності до довгострокових інтересів розвитку національної економіки, стимулювання інформаційно містких виробництв з високим вмістом доданої вартості (на національному ринку України), а також на усунення обмежень виробничо-комерційної діяльності, перш за все, по відношенню до національних виробників (на зовнішніх ринках).

З проведеного нами аналізу можна сформулювати наступні висновки і рекомендації. Важливою ключовою умовою формування інформаційного профілю в системі сучасної міжнародної торгівлі є організація широкого доступу національних виробників до інформаційних баз, зокрема до даних економіко-технологічного характеру, відомостей про існуючі організаційні, кредитно-фінансові програми стимулювання розвитку експорту, зовнішньої торгівлі, формування інтерактивних інформаційних мереж даних про торгівлю, організація системи консультацій експортерам. Ми рекомендуємо створити інституційну регулятивну систему, за якої суб'єкти комерційної діяльності, і передусім малі та середні підприємства України, мали б можливість користуватися коштами спеціальних кредитних ліній, відкритих у Національному банку України та в комерційних банках, - для сплати кредитів, призначених на закупівлю матеріалів для експортної продукції або для реалізації

експортних поставок. Слід диверсифікувати форми фінансування експорту за допомогою як комерційних банків, так і спеціалізованих інститутів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Szapari G. Transition Countries' Choice of Exchange Rate Regime in the Run-Up to EMU Membership // Finance & Development. – June 2017. - Vol. 38, № 2. – P. 26–29. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2017/02/szapary.htm>
2. Furman, J.L., Porter, E., Stern S. The Determinants of National Innovative Capacity // Research Policy. – 2017. – № 31. – P. 899 – 933. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://questromworld.bu.edu/jefffurman/files/2017/05/FPS-National-Innovative-Capacity-RP-2017.pdf>
3. Ricardo D. The Principals of Political Economy and Taxation. – Homewood, IL: Irwin, 2016. – P. 3 – 47. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.econlib.org/library/Ricardo/ricP.html>